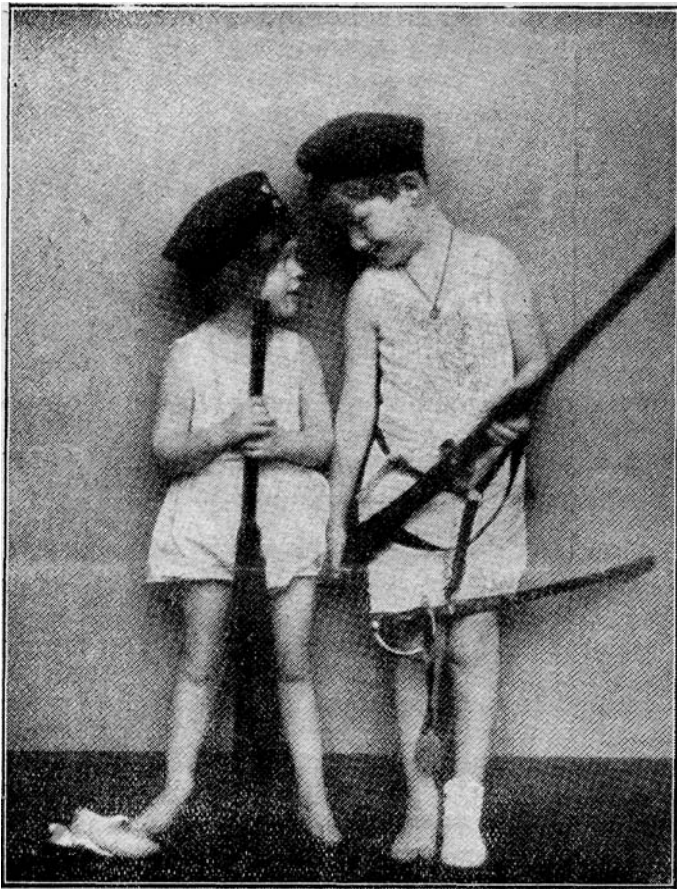

Mit akarnak?

Írta: GRÓF TELEKI SHNDORNÉ.

Szálló ige lett. Úton-útfélen kérdik az emberek egymástól: »Mikor lesz vége a háborúnak?...« S nagyon zokon vennék, ha valaki azt felelné reá, hogy: »Soha!...« Pedig a valószínűség ez: Soha...

És miért?... Feleletül, íme egy kép.

Mily kedves, ugye? Szép két gyermek. Az egyik fiú, a másik leány. Bölcsőjük ott ringott — (vagy legalább is ringhatott volna) — egyik gyönyörű megyénkben. Bármely sarkában, — hiszen az egész megye a kedves édes papájuk tulajdona. S ezek a boldog kis halandók, akiknek jólétéért sok-sok száz ember fárad, dolgozik földeken, gyárakban, katonásdit játszanak. Pontban

lefekvés előtt. Ha majd puha, selymes kis ágyukban hatalmába keríti őket Álom ő fensége és olyan képet varázsol elébök, amihez lelkük a nap folyamán legközelebb jutott, ebben az esetben tehát, e két grófi baba, katonásdit, háborút fog álmodni. De puha, selymes ágyban, szép, finom kis grófi gyerekek, ugyan miért álmodjanak katonásdit? háborút? Muszáj ez?... Helyes az, ha a felnőttek arrafelé terelik az ő gondolataikat? Mert mi a háború alapjában: szenvedés, kín, igazságtalanság, kegyetlenség, aljasság, bűn és újra kín, és újra szenvedés és újra kegyetlenség — az első puskalövéstől az utolsóig. A gyermekeket arra tanítják, hogy: ne öl; arra, hogy: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat; arra, hogy: a legyet se szabad megölni; arra, hogy: a játék-falónak is abrakot kell adni, mert »éhes szegény.« — »Ugye, a baba tudja, hogy Karó mindig éhes, amikor a baba éhes? ...« Miért tesszük ezt? Azért, hogy a gyermek jónak, könyörületosnak és jóságosnak nőjön fel, hogy szeretetteljesen bánják emberrel, állattal egyaránt. De akkor mit keres kezében a kard, amivel csak fájdalmat lehet okozni; amely egyenesen a más emberen ejtett sebesük lesnek a szimbóluma; és mit keres kezében a puska, a halál kedvenc fegyvere?

Meggondolják-e azt az anyák, hogy minden egyes játék-fegyver, mit gyermekük kezébe adnak — a háború lehetőségére szoktatja annak a gyermeknek az agysejtjeit? A háború lehetősége pedig — már maga a háború! Mert, amíg a háború lehetőségének lehetősége bent fészkel az emberi agyban, addig a háború, — hogy úgy mondjuk — szolidáris az emberiséggel. Szabad-e tehát a világháború rettenetes tanúságával a lelkünkön a gyermekszobák ártatlan lakóit arra nevelni, hogy 1914-15-16. borzalmait valaha újra előidézhessék? Ha bűn kis gyermeknek pálinkát adni, akkor tízszeres bűn puskát, kardot, de még pléh-katonát is a kezébe adni. Hiszen a pálinka csak őt magát teheti tönkre s azt a kis ember-csoportot, amihez valamiképen köze lesz, de aki emberi lényt a háború lehetőségéhez, a gyilkolás szabad gyakorlatához szoktat, az az egész emberiség megvetését, megbélyegzését érdemli meg.

Nagyon jól tudom, hogy ezer meg ezer szülő cselekszi, ezer meg ezer szerető, gyöngéd, embertársával szívből törődő anya adja az öldöklő szerszámok különböző példányát gyermeke kezébe, nem gonosz szándékból, oh nem! — de, mert sohasem gondolkozott azok igazi értelméről; — ám most, a világháború 21-ik hónapjában, elpusztult országok romjain állva, sok millió katonasír láttára, itt az ideje, hogy öntudatra ébredjünk mindannyian, és hogy minden kis és nagy jelentőségű elővigyázatot foganatosítsunk az új háborúk lehetetlenné tételére. — Mellékelt kép pedig legyen intő példája annak, hogy miként nem kell gyermeket nyelni.